

1991/92

תצפית לבירור תופעת החצנחב בעלי מלון בסתיו - עין-תמר

אורנה אוקו - שה"מ - לשכת הדרכה נגב
שלמה כהן, רחל יוסף - מינהל המחקר החקלאי - מכוון וולקני
עמי מדואל - מו"פ נגב - ערבה - תחנת נסויים - עין - תמר

תקציר

במלון סתיו מאוחר קיימת תופעה של הצהבת עלים בוגרים ומתבגרים בד"כ בשלבים של חנטה ואילך. הצהבה זו יכולה לגרום לפגיעה באיכות הפרי ובמשך חיי הצמח. התופעה חריפה יותר ככל שהזן מבכיר ו/או מרכז יבול כמו הזן "ערבה". מבדיקות קודמות לא נמצא קשר בין תופעת ההצהבה להמצאות וירוסים. הועלתה ההשערה שיתכן שיש קשר בין עצמת כנימת עש בשטח בעיקר בדרגות הלרווה לבין תופעת ההצהבה.

במסגרת המאמצים לבירור גורם זה נערכה התצפית הבאה:
מלונים מזן "ערבה" נזרעו בבית רשת נגד חרקים 50 מש' המונעת חדירת כע"ט בשני חדרים מופרדים, גודל כל חדר 6x6 מ'. לחדר אחד הוכנסו כע"ט במכוון ליצירת אוכלוסיה בעצמה רבה.

תוצאות

בעלות המלונים בחדר המאולח בכנימות עש נמצאה הצהבה בעצמה רבה יותר מזו שבחדר הנקי. בספירות של מספר עלים צהובים ל-1 מ"ר ב-3 חזרות בכל חדר נמצאו שבחדר מאולח 22 עלים צהובים לעומת 5 בחדר הנקי. ההבדל בצבע העלוה בין שני החדרים נראה היטב לעין רגילה וצולם לתיעוד. בשנה הבאה יהיה המשך לתצפית בשיתוף בניסוי עם ד"ר אריה קניג.